

Dětský domov v Moravské Třebové je tu pro potřebné děti už 100 let

31.8.2026 - | Krajský úřad Pardubického kraje

V dříve převážně německé Moravské Třebové vznikla první „opatrovna“ při první menšinové české škole v roce 1926. Samostatné budovy se dětský domov dočkal o 8 let později, nejprve v bývalém ruském utečeneckém táboře, později v budově sirotčince a od roku 1937 v dnešním sídle. Od té doby se hodně změnilo, ale to hlavní - poskytovat dětem, které nemohou vyrůstat ve své rodině, bezpečné zázemí, podporu a příležitost k dobrému životu - přetrvává.

Stará kronika záhadně zmizela

Dnešní zaměstnanci Dětského domova mají historii domova zaznamenanou až od roku 1989, protože stará kronika za záhadných okolností koncem 80. let zmizela. Proto museli osudy domova před tímto zlomovým datem dohledávat přes pamětníky a archivy. „Obrátili jsme se na bývalé zaměstnance či absolventy domova a získali jsme od nich cenné fotografie a vzpomínky, zejména z poválečných let. Zabrousili jsme také do archivů, literatury a pramenů,“ říká ředitel Libor Širůček, jehož tým celou historii domova v rámci možností zmapoval.

Prvorepublikovou historii domova provázely zejména problémy spojené se situací české menšiny ve městě a během války domov na čas zanikl. Koncem 40. let se pak stal součástí jednotného státního systému dětských domovů, svázaných pevným řádem.

Nová doba přinesla nové poznatky o výchově dětí

Po revoluci se novým poznatkům otevřela i péče o ohrožené děti. Po roce 2002 se začínalo s utvářením rodinných skupin, později přišly cvičné byty pro mladé dospělé. V Moravské Třebové začali v roce 2016 s pomocí Pardubického kraje pracovat na celkové transformaci: „S radostí jsme tu v roce 2021 otvírali nový rodinný domek pro samostatnou domácnost, který vznikl z původního zahradního domku. O rok později jsme pořídili první cvičnou garsoniéru pro mladé dospělé, kteří se připravují na odchod z dětského domova, a nakonec jsme v loňském roce s pomocí Národního plánu obnovy koupili byt ve městě pro třetí rodinnou skupinu,“ rekapituluje průběh transformace Dětského domova Moravská Třebová radní pro školství Josef Kozel. Celkem má nyní Dětský domov v Moravské Třebové tři samostatné domácnosti a tři garsonky.

Bezpečí a střecha nad hlavou už nestačí

V minulosti měl být dětský domov především bezpečným zařízením, které zajistí střechu nad hlavou, jídlo, vzdělání a základní péči. Tento systém pomohl tisícům dětí a ve své době představoval nejlepší možné řešení. Postupně se však ukazovalo, že dítě potřebuje také zažívat obyčejný každodenní život. Potřebuje mít místo, které může nazývat domovem. Potřebuje vztahy, soukromí, možnost rozhodovat o drobných věcech, učit se samostatnosti a vyrůstat v prostředí, které se co nejvíce podobá běžné rodině. Právě z této myšlenky vyrostla transformace dětských domovů.

„Cílem transformace je zcela opustit ústavní formu péče a nahradit ji péčí v běžném prostředí s činnostmi, které děti připraví na vlastní život. Dětem se v bytech či domcích dostává podpory dle jejich potřeb, ale také se například učí hospodařit s penězi, nakupovat, vařit, prát, starat se o domácnost i zvládat běžné povinnosti dospělého života. Zároveň však mají stále nablízku lidi, kteří

jim poradí nebo pomohou," vypočítává změny velkého významu Pavel Šotola, náměstek hejtmána pro sociální péči a neziskový sektor.

Nový způsob péče oceňují i někteří absolventi, kteří se přijeli na zahradní slavnost ke 100. výročí založení Dětského domova v Moravské Třebové podívat a setkat se se svými bývalými kamarády a tetami. Před lety vycházeli totiž ze zařízení víceméně nepřipraveni na samostatný život a nebylo pro ně jednoduché se v nových podmínkách, kdy najednou nefasovali hotové jídlo a čisté prádlo, zorientovat.

Také role zaměstnanců se změnila. Úkolem vychovatelů již není pouze organizovat denní režim, ale především děti provázet, podporovat jejich samostatnost, rozvíjet jejich silné stránky a připravovat je na život po odchodu z dětského domova.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/133845/detsky-domov-v-moravske-trebove-je-tu-pro-potrebn-e-deti-uz-100-let>